

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗИНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ

«ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ»

Тези доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції

29-30 березня 2018 року

Харків – 2018

З точки зору фонології, існує виключно складний тон Сандхі, який допомагає граматично розчленовувати багатоскладові слова і ідіоматичні фрази. У ряді випадків непряме доповнення відрізняється від прямого доповнення дзвінкістю або глухістю приголосного [5].

Зі всього вище викладеного стає зрозумілим те, що при єдиній для всього Китаю ієрогліфічній писемності, фонетика діалектів настільки різниться, що часом самі китайці відчують значні труднощі, спілкуючись з носіями неспоріднених діалектів. В окремих же випадках повноцінне розуміння буває можливо лише при переході обома сторонами на путунхуа або спілкуванні через писемність. Незважаючи на деякі складності, породжувані діалектними відмінностями, в діалектах яскраво проявляється багатство китайської мови і історична своєрідність великої китайської національної культури.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексахін О.Н. Початковий курс розмовної Шанхайської мови / Алексахін О.Н. – М. : Схід-Захід, 2007. – 97 с.
2. Бібліографія з китайського мовознавства / М. : 1991-1993. – 141 с.
3. Люй Шу-Сян. Граматика китайської мови / Люй Шу-Сян – М. : 1961-1965. – 348 с.
4. Юань Цзя-Хуа. Діалекти китайської мови. / Юань Цзя-Хуа – Л. : 1965. – 59 с.
5. Hainan publishing house. A chinese two - channel contrastive textbook of Mandarin and Shanghai dialect / Shanghai. 2005. – 403 p.

ПРИСЛІВ'Я ІЗ ЗООКОМПОНЕНТОМ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Островська Анастасія Олексіївна, студентка 5 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Науковий керівник: І. А. Бикова, Ю. В. Локшина

Роботу присвячено японським прислів'ям із зоосемами. Метою даної роботи є аналіз структури і семантики зоокомпонентів в японських прислів'ях.

Прислів'я із зоосемами дуже різноманітні за своїм значенням і охоплюють різні сфери життя японців. Тварини є носіями певних якостей, семантичні зміни яких ведуть до перенесення імен та розвитку вторинних значень. Зооморфізми в японській мові – це одна з універсальних тенденцій метафоризації, в результаті якої здійснюється перенесення найменувань тварин для позначення людей.

Система образної мови японських паремій є надзвичайно символічною і відображує в повній мірі ментальність синоцентричної культури далекосхідного ареалу. У ній втілені ті особисті риси, що притаманні Сходу як носію духовних цінностей на відміну від Заходу,

який є взірцем матеріально-прагматичних стереотипів. Важливе місце в системі японської культури займають уявлення, що своїми коріннями пов'язані з духовно-ідеологічними алгоритмами ментального поля Китаю, яке пронизує жива течія Буддійської мудрості. До їх кола, безумовно, належить далекосхідна система знаків зодіака, зокрема відображена і в пареміях, підґрунттям якої є своєрідний «пантеон» звірів.

Наприклад: **Mochiiru toki wa nezumi mo tora ni naru.** – 用いる時は鼠も寅になる。«Коли призначають [на посаду], тоді й миша стає тигром» (Коли нікчемній людині дають владу, то вона змінюється).

В японській культурі за допомогою зоосем засуджуються або заохочуються ті якості, що і в інших культурах, хоча набір якостей, з якими асоціюється певні звірі, у різних мовах різні.

У даному дослідженні розглянуто деякі характеристики мовної картини світу, фразеологізми з компонентом-зоосемою. Для аналізу ми залучили 61 японське прислів'я із зоокомпонентом зі словника [三省堂故事ことわざ・慣用句辞典 / 三省堂編修所／編 / 出版社名 : 三省堂 / 版年 : 1999 年 7 月].

Здійснивши спробу класифікації прислів'їв, ми обрали тематичний принцип, спираючись на приналежність ключових зооморфних образів-символів до різних категорій фауни, таким чином виокремивши такі групи прислів'їв:

- із зоосемами-тваринами (32 зразки);

Найуживанішими у цій групі є образи тигра, борсука, лисиці, собаки і мавпи. Наприклад: **Saru mo ki kara ochiru.** 猿も木から落ちる。– букв. Мавпа і та з дерева падає. (Укр. «Кінь на чотирьох, та спотикається»);

- із зоосемами-комахами (6 зразків);

Наприклад: **Nakitsura ni hachi.** 泣き面に蜂。– На заплаканому обличчі – бджола. (Укр. «Біда біду тягне»);

- із зоосемами-птахами (7 зразків);

Наприклад: **Kyuchou futokoro ni hairu.** 窮鳥 懷に入る。– букв. Загнана пташка забивається (до людини) за пазуху.

- із зоосемами-рептиліями (12 зразків);

У цій групі найширше представлені образи змії, жаби і черепахи.

Наприклад: **Ja no michi wa hebi.** 蛇の道は蛇。– І маленька, і велика змія мають одну дорогу. (Укр. «Лисий лисого бачить здалеку»);

- із зоосемами-рибами (4 зразки).

Наприклад: **Ebi de tai o tsuru.** 海老で鯛を釣る。– Ловити морського окуня на креветок (тобто, пожертвувати малим заради більшого).

Проведене дослідження виявило значну подібність уявлення про світ в українського та японського народів, дозволило описати досить важливий для людини фрагмент мовної картини світу, пов'язаний з тваринами, що відіграють важливу роль у повсякденному житті.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 三省堂故事ことわざ・慣用句辞典 / 三省堂編修所 / 編 / 出版社名 : 三省堂 / 版年 : 1999 年 7 月
2. Fernando, C. 1996. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press.
3. Брославський Є. М. Етнокультурні особливості зооморфізм в російській, українській та англійській мовах // Вісник МСУ, 2001. - Т. 4. - № 6. - С. 49 – 52.
4. Гутман Е. А., Черемисина М. И. Образные значения зоонимов в словарях / Е. А. Гутман, М. И. Черемисина // Актуальные проблемы лексикологии и словообразования. – Новосибирск, 1976. – Выпуск 5. – С. 21–41.
5. Дунаєвська Л.Ф. М. Номис – видавець українських прислів'їв та приказок // Література. Фольклор. Проблеми поетики. / Збірник наукових праць. –Випуск 17. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – С. 3 - 10.
6. Кунін А. В. Шляхи утворення фразеологічних одиниць // Іноземні мови в школі. – 1971. - № 1. – С. 15 – 18.
7. Наумовська Наталія. Зоосеми в японських народних прислів'ях та приказках. – К.: С. 220-223.
8. Пирогов В.Л. Етнолінгвістичні паралелі у різносистемних мовах // Східний світ. – К., 2001. – №1. – С. 92–106.
9. Попов П.М. Прислів'я і приказки / Українська народна поетична творчість У 2 кн. – К., 1958. – Кн. 1. – С. 331- 332.
10. Японська література. Хрестоматія в 3-х томах. / Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В. Том перший: VII-XIII ст. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 562 с.

КЛАСИФІКАТОРИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Павленко К. В., Хотченко І. А.

Китайська мова – це одна з найстаріших мов серед тих, що існують донині. Китай, на думку багатьох науковців, вважається колискою цивілізації. Китайська мова упродовж своєї історії увібрала в себе ознаки самобутності народних меншин Піднебесної, піддалась впливу соціокультурних та політичних змін. Вона є однією з двох мов сино-тибетської родини мов. Також її відносять до формізолюючих мов, що значно відрізняє її від романських чи слов'янських мов. Однією з таких особливостей є наявність поняття «класифікатор».

Класифікатори у китайській мові – це особливий вид лексики, що цікавить не лише мовознавців, а й етнографів, істориків, культурологів. Класифікатори відображають результат пізнання світу та розкривають культурно-історичні особливості нації. Терміни «класифікатор» і «слово міри» часто використовуються поперемінно (як еквівалентні китайському терміну 量词 [liàngcí], який буквально означає «слово міри»).

У XIV-XI ст. до н.е. у китайській мові вже спостерігалися одиниці обчислення. Це були, по-перше, найменування обсягу речовини або